

Szerkesztőség:
Arad, Acsev-palota
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)
Sürgöny cím: Közlöny Arad.
Telefonszáma:
Szerkesztőség és Kiadóhivatal
151.
Megjelent naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — — 1050 Lei
Fél évre — — — 540 Lei
Negyed évre — — — 270 Lei
Havonta — — — 90 Lei
Hirdetések díjszabás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 6 Lei
VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

Lemondott az osztrák kormány

Nemzeti pántlikák.

Kevés olyan kisebbségeket érintő politikai esemény történt az utolsó tíz esztendőben Romániában, mint a legutóbbi Bucurestiben tartott prefektusi értekezleten, amelyen Maniu Gyula miniszterelnök és Vaida belügyminiszter adtak utasítást a vármegyei prefektusoknak, hogy a jövőben miként viselkedjenek a kisebbségekkel szemben. E — nem talzás, ha azt mondjuk — történelmi jelentőségű eseményről az Aradi Közlöny számolt be először az egész országban és csak napokkal utána foglalkoztak vele megfelelő kommentárokkal ellátva a bucuresti-i és erdélyi lapok. Ezen az értekezleten a miniszterelnök és a belügyminiszter a kisebbségekről beszéltek. Három napig tartott az értekezlet és a három napon keresztül mindig a kisebbségekről esett szó. A miniszterek megérezték, vagy átlátták a kisebbségi kérdés rendkívüli politikai és gazdasági fontosságát és a megtartott exozék után, egyenként tárgyaltak a prefektusokkal, hogy egyéni szuggesztivitásukkal letompítsák az esetleges túlzott sovíniszta fellángolásokat, amelyek a kisebbségek és egyben az ország érdeke ellen irányulhatnak.

Nagy feltűnést keltő szavak hangzottak el akkor a miniszterelnöki palotában. Olyan szavak, amelyekre még nem volt példa Románia történetében. Saját nyelvükön kell beszélni a hivatalokban a kisebbségekkel, mondták a miniszterek és fel kell hívni a magyarságot, hogy a május tizediki egyesülési ünnepségekre vonuljanak fel magyar nemzetiszíni szalagokkal feldíszított ruhákban, magyar nemzetiszíni lobogókkal és díszmagyarban. Az első pillanatok örömeinek hatása alatt úgy éreztük, hogy ezeket a szavakat nem az ajándékozási vágy, de a megfontolt politikai taktika váltotta ki a miniszterekből. A mi örömiünk azonban tényleg csak pillanatokig tartott, hamarosan rá kellett jönnünk arra, hogy ennek „ajándéknak” semmi köze sincsen az érett politikai megfontoláshoz. Az érett megfontolás, a gazdasági és politikai szükség-szerűség azt diktálja, hogy igenis adják meg a kisebbségeknek a törvényekkel alátámasztott, szabad nyelvhasználati jogot, azt diktálja, hogy a magyarságnak és a többi kisebbségeknek engedjék meg, hogy nemzeti érzésüknek a loyaltás keretein belül bármikor s nemcsak egy napon, nem csak május tizedikén, kifejezést adjanak. Ezt követeli az érett politikai megfontolás.

Nem lehetetlen, hogy a miniszterelnök és a belügyminiszter ismeri és belátja ennek az igazságnak fontosságát, de talán visszatartja őket valami politikai óvatosság és azért nem akarják törvénybe iktatni jogainkat és szabadságot adni nemzeti érzéseink megnyilvánulására. A politikában sohasem ári az óvatosság. Azonban Románia kisebbségi kérdésének megoldására már elég idő állott a kormányok rendelkezésére. És ez az idő megérelhette a po-

A bécsi konferencia véglegesen befejezi az optánsügyet.

Bucurestiben optimizmussal tekintenek a bécsi tárgyalások elé, amelyek április 5-én kezdődnek. — Magyarország állítólag hajlandó elfogadni a Románia által felajánlott kártérítési összeget, ha a kötendő gazdasági szerződés keretein belül előnyökhöz jut.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirati jelentése.) Maniu Gyula miniszterelnök tegnap érkezett vissza a fővárosba és már délutánra összehívta az optánsper tárgyalására kiküldött román bizottság tagjait. Az értekezlet a miniszterelnökségen folyt le és ezen résztvettek Lugojanu és Gafencu államtitkárok is. A miniszterelnök a megbeszélés során megadta Rascanunak a kormány utolsó utasításait és közölte azt is, hogy báró Vest Fedor bucuresti-i magyar követel tárgyalásai eredményeképpen a bécsi konferenciánál már csak a bizottságok elnökei: Langa Rascanu és Szerényi báró mennek ki, miután arra nincsen szükség, hogy a szakértők is jelen legyenek ennél az utolsó tárgyalásnál.

Bucurestiben a pénteken kezdődő bécsi tárgyalásokat olyannak tekintik, amelyek végleg pontot tesznek az évek óta húzódó nemzetközi konfliktus után. A lapok azt írják, hogy minden kérdésben meg egyezés jött létre a román és magyar kormány között, csak éppen azt a globális összeget nem tudták megállapítani, amelyet Romániának kell fizetni a kisajátított optáns-birtokok megváltási ára fejében. Az utolsó tárgyalások alkalmával ugyanis Románia 30 millió aranykoronával kevesebb összeget ajánlott fel, mint amennyit a magyar bizottság kért, de általában — írják a bucuresti-i lapok —

a Románia által felajánlott és Magyarország által követelt összeg között a különbség nem nagy és noha még alkudozások várhatók, ezek nem akadályozhatják meg a végleges meg egyezést.

A Dimineata arról is tud, hogy a román és magyar kormány között folyt közvetlen tárgyalások alatt báró Vest közölte Mironescu külügyminiszterrel, hogy

Magyarország hajlandó volna a Románia által felajánlott globális összeget elfogadni, ha cserébe Magyarország a kötendő gazdasági szerződés keretén belül bizonyos előnyökhöz jutna.

litikusokban azt az igazságot, hogy ennek az országnak nyugateurópai kulturájú magyarsága, teljes felszabadulásával kiszámíthatatlan előnyöket jelent Románia részére. Ne egy

A lap szerint a mostani bécsi megbeszélések inkább ennek a kereskedelmi szerződésnek a megállapítására vonatkoznak.

Langa Rascanu elutazása előtt kijelentette, hogy bécsi utazása legnagyobb bizonyítéka a román kormány őszinte vágyának, amelylyel befejezéshez akarja juttatni a régóta húzódó ügyet. Örömet fejezte ki, hogy Bécsben újból találkozhatik Szerényi báróval, aki egyénileg, mint a magyar kormány nevében San Remóban is kifejezésre juttatta az ellen-tétek barátságos likvidálására vonatkozó készségét. Reméli, hogy a magyar kormány értékelni fogja Románia gesztusát. A tanácskozás április 5-én kezdődik a bécsi Sachler-szállóban.

Chamberlain és Mussolini találkozásának utóhangjai

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának telefonjelentése.) A lapok bőségesen méltatják Mussolini és Chamberlain találkozását. A Petit Parisien hangoztatja, hogy az angol-olasz barátság rendkívüli örömet okoz Franciaországban, mert ettől a francia-olasz közelség létrehozását várják, ami a legnagyobb gondja a francia diplomáciának. Az Echo de Paris-ban Pertinax kiemeli, hogy a találkozáson valószínűleg megbeszéltek több francia-olasz kérdést, így a liviai határkötés kérdését és másokat, amelyek vitás pontot képeznek Páris és Róma között. Különösen azt emeli ki még, hogy Mussolini rendkívül figyelmes volt Chamberlainnal szemben és csak azért utazott Firenzébe, hogy meglátogassa az angol külügyminisztert. A Daily Telegraph tudni véli, hogy a tanácskozások a háborús tartozásokra és a jóvátételekre vonatkozólag is kiterjedtek. A külügyminiszterek mindenben egyetértettek, csak a reparációs fizetések tekintetében tértek el véleményeik. Mussolini azt kívánta, hogy a szövetségesekkel szemben levő tartozásait ugyanolyan összeggel szállítsák le.

Igen érdekes a konzervatív sajtó kommentárja, amelyben tiltakozik bizonyos angol köröknek Franciaországgal szemben való meg-nem-felelő bírálata ellen. A Daily Mail élesen kikel az angol rádiótársaság ellen, amely az elmúlt napokban olaszellenes előadást engedélyezett és a megszállott német területek kiűritését is tárgyalták.

napra pántlikázzanak tehát fel bennünket kifele való demonstrációképen, hanem adják meg mindennapi jogainkat, amelyekért eddig hiába harcoltunk.

arról, hogy ne menjünk le Lombardiába gróf Radetzky tábornagy hadseregében harcolni, de gróf Vécsey tudatta velem, hogy e tervünk keresztülvihetetlen. Ez volt a helyzet Zanóni tábornokkal is.

— Vallomásomat még ki kell egészítenem azaz, hogy én azt a parancsot, hogy én a bán elleni hadsereghez vonuljak be, nem báró Hrabowszky altábornagytól kaptam, hanem gróf Batthyány Lajos magyar miniszterelnöktől. E parancsot bemutattam báró Piret altábornagy vezénylő tábornoknak, aki szintén azon a véleményen volt, hogy oda kell mennem.

— Végül még ki kell jelentenem, hogy az én ezredem, midőn ő Felsője a március 15-iki törvényekre való megesketését elrendelte, kész volt ő Felsőgéért utolsó csöpp vérért is feláldozni. Kérdésre még megjegyzem, hogy birtokom Torontál megyében van és a háboru folytán sokat szenvedett.

Kiss, ezredes.

A jegyzőkönyv aláírása után Kiss ezredes ur a fogságba visszavezettetett és a haditörvényszék a jegyzőkönyvet aláírja.

Pelikan hadnagy, Lorenz, hadapród-örmeister,
Frank százados, Bonicann százados,
Geyersfeld alezredes, Sud százados,
Eisenach Sigmund elnök-tábornok,
Ernst, törzshadbíró.

Folytatólagosan fölvetett 1849. szeptember 10-én.

(Folytatjuk.)

Dan Sever Aradra jön

A egészségügyi miniszter vadászatot vesz részt a megyében. — Nem kap szubvenciót a városi tudószanatórium.

(Arad, április 3.) Aradváros vezetősége több ízben kért szubvenciót az egészségügyi minisztériumtól a városi tudószanatórium részére, kérését azonban mindannyiszor elutasították. Cucu Vazul dr. városi főorvos az interimár-bizottság mai ülésén bejelentette, hogy a város újabb kérelme is sikertelen maradt, miután a minisztériumtól ma leirat érkezett, amelyben közli, hogy nem áll megfelelő alap rendelkezésre s így nem adhat szubvenciót. Az interimár-bizottság tudomásul vette a bejelentést, amelyre Lutai Cornel dr. elnök a következőkben reflektált:

— Értesülésem szerint Dan Sever egészségügyi miniszter a közeljövőben Aradra jön és ezt az alkalmat fogja felhasználni a város az intervencióra.

A bizottsági ülés után kérdést intéztünk az elnökhöz, aki kijelentette, hogy az egészségügyi miniszter április végén látogatja meg Aradot és ez alkalommal megtekinti az aradi egészségügyi intézményeket, majd kiutazik a megyébe, ahol vadászatot vesz részt.

A román—magyar telefonforgalom első napjai.

Arad és Magyarország között 28 beszélgetés folyt le három nap alatt.

(Arad, április 3.) Hétfőn, április elsőjén életbelépett Románia és Magyarország között a telefonösszeköttetés. Az első napon bár ünnep volt, a két ország között több beszélgetést folytattak le. Aradról kilenc beszélgetés történt. Ebből hét Budapesttel, egy Szegeddel és egy Békéscsabával. A beszélgetések tisztán, teljesen érthetően halatszottak. A közönség egybehagzó véleménye az volt, hogy Aradnak Budapesttel sokkal könnyebb érthető beszélgetést folytatni, mint bármely más közeli állomással. A második napon, április másodikkán valahol vonalzavar volt, de így is tíz beszélgetés folyt le Arad és Magyarország között. Ma, április 3-án délig négy beszélgetés történt, délután kisebb vonalzavar volt, majd Temesvár és Bucuresti foglalta el a vonalat, úgy hogy Aradról az éjszakai órákig mindössze 5 beszélgetés történt Magyarországgal.

A tiz arany szabály.

1. Csak Elida Shampoot veszek	6. Az utolsó öblítési vízbe egy fél citrom levét teszem hozzá (szőkéknél különösen használható)
2. Felpakot veszek, mert az az igazi egység a Bubifejnek	7. Száritom a haját gondosan
3. A port hideg vízben föloldom és meleget teszek hozzá	8. Könnyedén és mégis erőssen fésülöm
4. Ezzel a haját alaposan mosom és masírozom erőssen a fejbőrt	9. Most biztosan tudom, hogy a hajam selyempuha és laza
5. Gondossan lemosom a habot meleg vízzel	10. Legközelebb Elida Shampoot veszek

Csomagócika két mosásnak Lei 10.—

ELIDA SHAMPOO

Leszállítják az ügyvédek és orvosok adóalapját

Trancu-lasi afférje Popovici pénzügyminiszterrel. — Az ügyvéd és orvos bruttó jövedelmének csak kétharmada adóztatható meg.

(Arad, Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) Megirtuk már, hogy úgy az orvosok, mint az ügyvédek országos mozgalmat indítottak és egységesen tiltakoztak a túlságosan szigorú és teherbíróképességüket meghaladó adókövetések ellen. Az ügyvédszövetség delegátusai e célból küldöttségileg felkeresték Popoviciu pénzügyminisztert.

Demetriu Dobrescu, a szövetség elnöke vezette a küldöttséget, melynek tagjai voltak: J. Th. Florescu, volt liberális miniszter, az ilfovi ügyvédi kamara elnöke, Trancu-lasi, volt averescanurs miniszter, Vasile Toncescu, Petrieteanu és még néhány ismert bucaresti-i ügyvéd. Popoviciu pénzügyminiszter előtt Dobrescu kifejtette, hogy az ügyvédek az adókövető bizottságok túlszigoruan kezelték, rendkívül nagy terheket róttak ki rájuk, mire a miniszter így válaszolt:

— Tavaly igen sok ügyvéd adóvallomása olyan volt, hogy az egyenesen szegény. Ha most megmutatnék önöknek néhányat ezek közül az adóvallomások közül, akkor biztos vagyok benne, önök igazat adnának nekem! (A miniszter ezt úgy érti, hogy az ügyvédek nagyrésze feltűnően kis jövedelmet vallott be.) A miniszter e szavaira Trancu-lasi idegesen közbekiáltott, Azt mondotta, hogy ő mint

az ügyvédi kar képviselője, nem hallgathat végig ilyen kijelentéseket. Ezzel Trancu-lasi dühösen ki is ment, bevágta az ajtót és a miniszteri kabinetfőnök szobájában, ahol nagy közönség volt jelen, megismételte azt, amit a miniszternek odamondott. Popoviciu miniszter megőrizte ömuralmát és folytatta beszédét. Hangoztatta, hogy nem adott rendeletet az adóalap növelésére. Csak azt akarja, hogy lelkiismeretesen alkalmazzák a törvényt.

Az orvosok is memorandumot nyújtottak át a pénzügyminiszternek és ugylátszik a küldöttségjárásnak meg volt az eredménye, mert a pénzügyminiszter most korrendeletet adott ki ebben a tárgyban, amely szerint az egyes adóokról szóló törvény 50-ik szakasza értelmében

az ügyvéd és orvos bruttó jövedelmének kétharmad része adóztatható meg,

mert a törvény szerint az a feltevés áll fenn, hogy egyharmad részt tesznek ki a rezsiköltségek. Joguk van azonban annak bizonyítására, hogy a költségek ténylegesen többek, de ebben az esetben az illető ügyvéd és orvos tartozik a felelősséget tárgyaláson azokat az iratokat felmutatni, melyek az adóleszállítási kérelmét alapozza.

Milliomos erdélyi regényíró.

Aradra jön Markovics Rodion, akinek kilenc nyelvre fordítják le regényét.

(Arad, április 3.) Az első erdélyi író, aki vagyont keresett az irodalomból, a Szatmáron élő Markovics Rodion. Nem is olyan régen még szürke vidéki újságíró volt és ma neve feltartóztathatatlanul szalad a világhír felé. Regénye a „Szibériai garnizon” az utóbbi évek legnagyobb könyvsikerét érte el és eddig kilenc nyelvre vásárolták meg a fordítási jogát. Markovics Rodion csendben dolgozott. Nem kommunikált magáról, nem írt kritikákat, hogy őt is tömjénezék, hanem odahaza leült írni és írt. Egy szép napon pedig arra ébredtünk, hogy hasábos méltatásokat írtak az ismeretlen kiskvárosi újságíró könyvéről a budapesti lapok. Ezután gyorsan pergett a film. Markovics Rodiont elárastották az ajánlatok özönével és most gurul feléje a sok nemes idegen valuta. Német, angol fordítását megvásárolták, most tárgyal az amerikai terjesztés ügyében s dacára annak, hogy még nem egyezett meg, máris megérkezett a jó dollár előleg. Szinte hihetetlenül hangzik, de a rideg valóság az, hogy eddig a Szibériai garnizon című könyve készpénzben egy félmillió lejt hozott. Ez a szám azonban napról napra növekedik. Érkezők a külföldi ajánlatok és dől a külföldi valuta. A napokban például jó csengő yénekért megvásárolták könyvének lapján nyelvre való fordítási jogát.

Markovics Rodiont azonban nem szédtették meg világsikerei. Hába halmozták el el Budapestről a legkecségtelőbb ajánlatokkal, nem lett hitlen Erdélyhez és szülővárosához Szatmárhoz. Tovább is ott ül minden nap írni és írt. Mellette a „Szamos” szerkesztőségében és csendesen dolgozik tovább, mintha semmi sem történt volna. Második regénye a „Szibériai aranyvonal” már majdnem készen van s most kezdte meg folytatásokban közölni a „Lantos-Magazin” című folyóirat és azután

ez is megjelenik könyv alakjában. Regényére már megindult a jegyzés a világpiacon és az előjelekből ítélve, annak is épen olyan nagy sikere lesz, mint a Szibériai garnizonnak. A „Szamos”-tól most három hónapi szabadságot kapott és ezt az időt használja fel, hogy egyrészt befejezze a „Szibériai aranyvonal” másrészt pedig hozzáfogjon harmadik regényéhez is. Délutánoként pedig beül a szatmári Victoria-kávéházba, ahol a törzsasztal mellett újságírók s más intellektuális társaságban megvitatja a nap eseményeit. Rodion a központ, aki mint világesemény kedvesen ki-humorizálja ilyenkor önmagát és azt a helyzetet, amibe került. Nagy sikeremét is büszkébbé arra, hogy amióta felfedezték, előre köszönnek neki az uccán azok a szatmári bankdirektorok, kik nem is olyan régen alig vették észre. Itt a kávéházi asztal mellett számol be naponta újabb sikereiről, elmeséli, hogy Budapestre, Bécsbe, sőt Berlinbe is hívták, hogy tartson előadást, ő azonban egyelőre nem megy. Először még dolgozni akar és csak azután indul el aradni.

Nagyszámu híveinek rábeszélésére azonban még a tavasszal Erdélyben néhány előadást mégis fog tartani. Első stáció Nagyvárad, azután Arad, majd Telnesvár. Néhány hét múlva tehát hozzánk is el fog látogatni, ahol híveinek nagy tábora kíváncsan várja, hogy személyesen bemutatkozzon az európai hírű erdélyi író, aki mint előadó, mint csevegő is elsőrangú.

Markovics Rodion tehát az első erdélyi regényíró, aki nemsokára milliomos lesz a regényírásból és könyveit ép úgy fogják olvasni az egész világon minden nyelven, mint Wells, Anatole France, Aage Madelung stb. írásait.

Ferenczy György.

ele on 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO Tele on 70.
Ma s. u. 5, 7 és 9 órákor utóljára. Rendszeres elős helyárak!
Ramon Novarro: „Szingapori titok”.
Joan Crawford, Anna May Wong és Ernst Torrence.
Jön! „Itél a Dnyeszter”, a slágerek-slágere Jön!

Irodalom és művészet

* Hét műsor. Csütörtökön: Egy Gyssa klasszikus táncstúdió (általános bérletszámú, premier-helyárak.) Péntek: A „Görlvásár” előkészületei miatt nincs előadás. Szombat: Görlvásár (Galetta Ferenc operettjének bemutatója, B. bérlet.) Vasárnap délután 3 órákor: Görlvásár (operettújdonosság, rendszeres helyárakkal.) 6 órákor: Vasgyáros (színmű, mérsékelt helyárakkal.) Este 9 órákor: Görlvásár (operettújdonosság, C. bérlet.)

* Az utolsó Verebely-lány Pancotán. A pancotai ifjuság egy műkedvelő csoportja hívóvélhétien este a Kaiser-féle vendéglőben kitünően sikerült műkedvelő előadást rendezett a református magyar iskola javára. A műkedvelők elismerésre méltó törekvéssel az utolsó Verebely-lány című operettet adták elő és a szépszámu közönség tetszéssel fogadta a műkedvelő-csoport bátorságra valló igyekezetét. A szereplők mindannyian derekasán megállták helyüket, különösen Kapi Loney, Hollocker Annus, Turinsek Csuri, Henny Baba, Engelhardt Klári, Krasztel Mici, Kapi N., Krasztel Gusztáv, Scherer P., Szabó Lajos érdemelnek dicséretet. Az operett táncait egyébként Ruda s Bandi, az aradi színház tagja tanította be kitünően. Az előadást fesztelten hangulatu tánc követte.

* Sugár Teri filmszínésznő lett. Sugár Teri mindig halat magáról. Hol memoáírás, hol amerikai ut, legutóbb pedig filmszerződés révén kapják fel nevét, mert Sugár Teri gamin természet, mozgékonyága nem für nyugalmat. A minap egy amerikai hajó jutott el Aradra: a Public Ledger-Philadelphia múlt év december 31-i száma. Az egyik oldalon Sugár Teri mosolyog felénk. Háttérben a kék tenger. Sugár Teri nekidül a hajókoriátnak, haját félrecsapja a szél s Sugár Teri belemosolyog a lencsébe. A kép alatt néhány sor: „Miss Terry Sugar, a magyar származású színésznő, az S. S. de Grasse tagja, filmszínésznőnek szerződött.” Nemrég még Aradon volt, az aradi közön fordultak meg utána s amilyen nő ez a Teri, legközelebb ismét látható lesz Aradon, csaklgy akkor már valamelyik filmszínház moziásházán.

* U. Egy Gyssa, ez a kivételes tehetségu klasszikus táncművész tudta ma, csütörtökön este táncstúdiót az aradi színházban. Misticum, Valzer, Miséria számát, az est lényegentjai gonggal, fufuvókkal, szongóra és senekári kísérettel. Egy Ady-verset, melyet Zala Béla ad elő, táncal érzékeltet meg. A szongoránál Molnár Erzsé, a színházi zenekar kísérettel, amelyet Cellert Pál dirigál. Résztvesz az estélyen növendékcsoportja is, a nyáron előadott Beethoven-koncertjével

FRIEDMANN női kalapok

26 éve jelentik az izlést, a divatot és olcsó árakat.

Budapest, VI., Király-u. 8. (udvarban).

E lapra hivatkozók kedvezményben részesülnek

* Mistinguette megvásárolja a budapesti Tabarint. Budapestről jelentik: Mistinguette budapesti tartózkodásával kapcsolatban számtalan kombináció látott napvilágot. Ma azután kiszivárgott, hogy a nagy francia művésznő a budapesti Tabarin mulató megvásárlása ügyében folytatott tárgyalásokat és opciót is kapott a tulajdonosoktól. Mistinguette elutasása előtt kijelentette, hogy Budapestet nagyon megszerette és nem akar Párisban megőregedni addig, amíg nem játszik a magyar fővárosban.

* Görlvásár a címe Galetta Ferenc új operettjének, amely szombaton este kerül először színre az aradi színházban. Eredetileg péntekre tervezte az igazgatóság a premiert, azonban a nagyszabású operett előkészületei olyan impozánsak, hogy előzőleg pénteken este főpróbát tart a színház, hogy ez a remekbe szabott, esupa érdekességet rejtgető operett minél kifogástalanabban köntösben kerüljön az aradi közönség elé. Galetta Ferenc ez alkalommal eredeti librettót írt. Komoly, értékes és szellemes munka. Cirkuszmillióban játszódik le és ezt a keretet sok-sok ötlettel alaposan kihasználja Galetta, az író mellett, Galetta a rendező. A muzsikát Galetta friss külföldi slágerekből állította össze, tehát egyetlen gyenge száma sincs az operettnek. Cellert végezte a hangszerelést, két kompozíció az ő kitünő szerzeménye. Az előadás természetesen áldozatot nem kímélben bőkezű és pazar lesz. Új díszletek készülnek, valamint új toalettek. Maga az előadás pedig a gondosság százszázalékát árulja el. Viola Margit, Kertész Manó, Fekete Cica, Galetta, ifj. Szendrey, Rudas, Győző, Horváth, Szepessy Edith, Kum, Földes, L. Kiss Mariska a főszereplők. Egy szóval mindenki résztvesz a sikerben, amely elmaradhatatlannal fog jelentkezni a szombat esti premieren.

* Jampor Pál a Borszem Jankó új alakja. Molnár Jenő magas színvonalú és közkedvelt lapjának a Borszem Jankónak friss száma a mai kor egyik legizgalmasabb szövegét tartalmazza, Jampor Pált, a pesti korzó főmest. Ezenkívül tíz humoreszk, negyven tréfa, hatvan anekdóta és éle, számos művészi illusztráció gazdagítja a lapot, amelynek izés humora és irodalmi szintje nyugat-európai relációban is páratlan. Seiffensteiner új anekdotái kacagtatók. Kapható mindent. Ára 15 lej.

Nagy változások a liberális pártban.

A prahoval disszidensek be akarnak lépni a nemzeti-parasztpartba.

(Az Aradi Közlöny Bucurestti tudósítójának telefonjelentése.) A prahoval disszidens liberálisok ma hosszas tárgyalást folytattak Stere Constantinnal, a nemzetli-parasztpartba való belépésük tárgyában. Ennek a csoportnak a kiválása igen súlyosan érintené a liberális pártot, melynek belében most ezenkívül egy más akció is indult. Különösen a bucaresti-i liberálisok, Bratianu Oeorghe, Bratianu Ionel fiának előtérbe tolésa érdekében indítottak erőteljes akciót és őt szeretnék a párt élére állítani. Ennek következtében igen nagy változások várhatók a liberális pártban.

A rendőrségi alkalmazott elmozdithatatlan az új törvénytervezet

Szerint.

Az erdélyi és bányászati rendőrprefektusok tanácskozása Kolozsvárott. — Hogyan modernizálják a rendőrséget? — A sziguranca önállósága megszűnik. — Rendőrtiszt csak jogvégezett ember lehet.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) Vaida Sándor belügyminiszter — mint jelentették — tegnap estére értekezletre hívta össze az erdélyi és bányászati rendőrprefektusokat, hogy a rendőrség átszervezésére vonatkozó törvénytervezetet velük megvitassa és az erdélyi rendőrség speciális kívánásait leszögezze. A rendőrprefektusi értekezlet tegnap este hat órától éjjel tizenegy óráig tartott a cluji rendőrprefekturán.

Az értekezleten dr. Deleu Victor volt belügyi államtitkár, képviselő, a rendőrség átszervezésének tanulmányozására kiküldött bizottság elnöke elnökölt. A rendőrprefektusok közül résztvettek a megbeszélésen dr. Reu Illés oradeai, dr. Moga Romulus aradi, Craiciun Nicoleta brassói, dr. Popovici Valer lugoji, dr. Suciu Ioan marosvásárhelyi, dr. Pop Camil szatmári és dr. Hatiegam Simon cluji rendőrprefektusok.

Dr. Deleu ismertette a prefektusok előtt a javaslatot, amely az alábbi elveket szövegezi le: 1. A rendőrség, mint önálló közigazgatási szerv fog működni. 2. Végrehajtó hatáskörrel fog rendelkezni és fő feladata lesz a vagyon és közbiztonság fenntartása, valamint a bűntettek kiderítése. 3. a rendőrségeket a decentralizálás elve alapján alakítják meg.

4. A sziguranca, mint külön rendőrségi szerv, megszűnik. Az állambiztonsági hivatalok beolvadnak a városi rendőrségekbe,

amelyek keretén belül politikai ügyosztályt

létesítenek a rendőrprefektusok, illetve a rendőrfőnökök vezetése alatt. 5. Visszaállítják a kerületi rendőrigazgatóságokat.

6. A törvénytervezet kimondja a rendőrségi alkalmazottak elmozdithatatlan-ságát.

7. A rendőrségi alkalmazottakat olyan fizetéssel fogják dotálni, hogy megélhetésük feltétlenül biztosítva legyen és ezáltal a rendőrség erkölcsi nivója emelkedni fog. A törvénytervezet kategorikusan ki fogja mondani hogy **rendőrtiszt csakis jogvégezett ember lehet.**

Ennek az intézkedésnek a keresztülvitelére a javaslat átmeneti időt állapít meg, amelynek tartama 4. de legfeljebb 5 esztendő lehet. Ez alatt az idő alatt

a jelenlegi rendőrtiszteknek meg kell szerezni a jogi abszolutoriumot, ellenkező esetben rangjukat nem tarthatják meg.

A törvénytervezet különös súlyt fektet arra, hogy a rendőrség nevelő szerepet is töltsön be a közönséggel szemben. Ujítása lesz a rendőri szolgálatnak az ugynevezett szociális ügyosztály létesítése, amely a városok társadalmi bajait tanulmányozza, szükség esetén hatósági intézkedéseket kezdeményez és hajt végre a társadalmi rend fenntartása céljából. Dr. Deleu Victor minden pontra nézve kikérte a rendőrprefektusok véleményét, amelyeket írásba foglalt. A tervezetet néhány napon belül közlik a nyilvánossággal, mert Vaida belügyminiszter azt akarja, hogy a javaslatot minden oldalról világítsa meg a várható széleskörű vita.

A legnagyobb amerikai bűnügyi szenzáció!

HEWARD JEFFRIES BŰNPÖRE (Ki a gyilkos?)

Főszereplők:

Dolores Costello

(John Barrymore felesége)

Wagner Oland

(a Nász a viharban főszereplője)

Kertész Mihály

gyönyörű újszerű rendezésében

Ma, csütörtökön 5, 7 és 9-kor az APOLLOBAN

Arad — a nagynevű emberek városa.

Államiérfiak, írók, művészek egész tömege él Aradon, de itt más foglalkozást üznek. — Az Andrássy grófoktól Simon Böskéig minden hírességnek megvan az aradi névrokona.

Böngészés az állampolgárok lajstromában.

(Arad, április 3.) Szokatlanul fog hangzani, de tény, hogy van az aradi városházán, olyan hivatali helyiség is, ahol egész kellemesen el lehet szórakozni. Ez a szoba az első emelet szélső jobb oldalán terül el és a 99. számot viseli. Itt nincs drukkoló előszobázás, sorsdöntések várása feletti izgalom, itt csend van, két kedvesen mosolygó leány, akik nem sokára uniformist kapnak és Turmann ur, az állampolgársági hivatal vezetője. Igen: állampolgársági hivatal. Ez az a hely, amelyről szó van.

Külön engedély se kellett hozzá. Turmann ur rendelkezésemre bocsátotta az aradi állampolgárok listáját. Nyugodt lélekkel mondhatom, hogy ezek a könyvek érdekesség szempontjából felérnek egy jobb mai regénnyel. És emellett nagy haszonnal lehet forgatni ama lapokat. Ha valakire, aki esetleg huzamosabb idő óta „vág fel” már, kíváncsi vagyok, felítom a vastag könyveket. Ha megtalálom bent: jó. Akkor megtudom pontosan kicsoda, ki ija-fia, hol született, honnan jött. Ha nem találom meg, akkor viszont tudom, hogy egy szegény, hontalan, aki minden részvétet meg-

érdemel. És a nagyságos asszonynak sincs titka előttem. Nekem most már mondhatja, hogy két hónappal ezelőtt volt 271... Felítom a könyvet és kiséül, hogy holnapján lesz 36...

Mondom: egész érdekes dolgok vannak azokban a könyvekben.

Van azonban még egy sokkal szórakoztatóbb része a dolognak és ez a névböngészés. Ez ugye megy, hogy az ember felír magának egy pár nagy nevet és nekiül a könyveknek. És akkor kiderül, hogy ezek a nagy emberek voltaképpen mind itt élnek Aradon. Csak ép annyi a különbség, hogy itt mással foglalkoznak az illetők, mint kiváló névrokonaink.

Bizonyára meg fog lepni mindenkit, hogy az Andrássy névnek három viselője is él Aradon, rendezett állampolgársági viszonyok között. Az aradi Andrássyak, noha ép úgy írják nevüket, mint a nagy hírű magyar politikus, nem grófok, sőt nem is politikusok. az egyik: Andrássy Károly, soffőr, a másik: Andrássy Gábor, asztalos; a harmadik aradi Andrássy, az István, foglalkozás nélküli egyén a regiszter adatai szerint. Az Ap-

ponyi-familia nevét már egész rendes egyének viselik Aradon. Az aradi Apponviak: Károly, Gyula, meg Lajos, divatkereskedők. Gyönyörű üzletük van a Főtéren. Ki tudja: talán nem is szeretnének grófiok lenni.

Bakó Lászlónak, a nemrég elhunyt híres magyar színésznek is van egy név-mása Aradon. Az aradi Bakó László azonban még csak 33 éves és foglalkozásra nézve hivatalnok. Biró Lajosnak, a Hollywoodban élő világhírű magyar írónak és filmdranaturgnak, Aradon Biró Lajos munkás felel meg és az sem utolsó dolog, hogy az aradi Boross Géza nem kitűnő humoru színész, hanem derék csizmadia a Sarmisgegethu-uccában. De Böhm Vilmos, a magyar kommunista hírhedt hadügyi népbiztosa is itt él, legalább is névleg. Az aradi Böhm Vilmos viszont nem hadvezér, se népbiztos, sőt tán kommunista sem, hanem kovácsmester Ségában. Van Breitbart is Aradon: Breitbart Jenő szabómester. Akik ismerik, azt mondják, hogy korpulens, izmos férfiú. Lehet, hogy ő tényleg is rokona a nagy Breitbartnak. Hegedűs Gyula kettő van Aradon. Persze, egyik se országos hírű színész. Az egyik játékarukereskedő, a másik pedig asztalos. Molnár Ferenc ezen a téren is vezet. Őten is viselik nevét ebben a városban. Az őt aradi Molnár Ferenc közül az egyik soffőr, a másik asztalos, a harmadik vonatvezető, a negyedik hivatalnok, az ötödik pedig irodafőnök. Babits Mihálynak, a nagy magyar költőnek is van névrokona itt. Az aradi Babits Mihály foglalkozás nélküli egyének van feltüntetve. Lehet, hogy ő is poéta. Juhász Gyulának, a kiténő magyar költőnek, akivel betegsége miatt sokat foglalkoztak mostanában a lapok, Aradon Juhász Gyula költő felel meg, viszont Héjjas Ivánt, a híres magyar fajvédő vezető is megtalálhatjuk itt névleg. Az aradi Héjjas Iván csak napszámos és nem is szélsőbaloldali. Hasonló foglalkozása van annak, aki Kéri Pál, a kommunista alatt nagy hírre tett budapesti újságíró nevét viseli. Az aradi Kéri Pál ugyancsak napszámos, a regiszter adatai szerint. De Petőfi Sándor is él Aradon és ha igaz, ami a vastag könyvben van, akkor a világhírű magyar költő késői névutóda piccolói pályán arat babérokat.

Külföldi nagyság is van. Radics István közműves Aradon, ép ezért nem lóttek rá a szkupstinában, mint nagy névrokonára, ugy, hogy belehalt. Schubert Ferencnek viszont már itt is csak özvegye él. Szándékosan hagytuk a végére az aradi Simon Böskét, aki, mint azt megirtuk, egy aradi kóristának 6 éves kisleánya és aki táviratban üdvözölte nagy névrokonát.

Lehetne még írni sokat, hisz nagynevű emberünk van hál' Istennek elég. Talán az is a bajunk egy kicsit, hogy csak a nevek nagyok Aradon. Nem pedig az emberek.

—try—

KETTÓS MŰSOR KACAGÓ M

AZ URÁNIABAN

LAURA LA PLANTE

2 bolondos házassága

Hajtson haza..... Szép a katonaelet..

— A város visszaköveteli a repülőteret. Dirlea Vazul gazdasági tanácsos, az interimár bizottság mai ülésén beszámolt arról, hogy a kisasajátítások idején a hadügyminisztérium részére elvették a város tulajdonát képező repülőteret, amelyen a katonaság gyakorlatozott. Ma azonban a katonaság nem használja ezt a 120 holdas területet, amely így használatlanul hever. A jelentés nyomán a bizottság elhatározta, hogy sürgősen interveniál a hadügyminisztériumnál a repülőter visszaadása ügyében.

H I R E K.

— **Időprognózis.** Egyelőre hűvös az idő. Egyébként tulnyomóan száraz és lassan javuló idő várható.

— **Manlu Gyula Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Manlu Gyula miniszterelnök, aki a husvétli ünnepeket Erdélyben töltötte, tegnap visszaérkezett a fővárosba.

— **Vaida holnap érkezik vissza a fővárosba.** Bucurestiből jelentik: Vaida belügyminiszter holnap érkezik vissza a fővárosba és értesülésiünk szerint még a holnap nap folyamán hivatalos nyilatkozatot fog tenni a kisebbségeknek a május 10-iki ünnepeken való részvétele ügyében. A belügyminiszter nyilatkozatát nagy érdeklődéssel várják.

— **Foch marsall-ucca Aradon.** A város vezetősége az elmúlt napokban elhunyt Foch marsallról ma uccát nevezett el. A Foch marsall-ucca a városháza s a Salacz-park oldaljárata között elhúzódó, eddig névtelen ucca lett.

— **Kifosztották a brailai RMS raktárt.** Brailából jelentik: Nagyszabású betörés történt Brailában. Ismeretlen tettesek kifosztották az RMS brailai egyik raktárát és onnan 1.546.333 lej értékű bélyeget, váltót és egyéb értékeket loptak el. A nyomozás megindult, de eddig eredménytelen.

— **Vasárnap helyett — szerda.** Moszkvából jelentik: Az egyik szibériai propaganda-iskolában a növendékek közös elhatározással eltörölték a vasárnapi ünnepnapot. Helyette a szerdát, a forradalom kitörésének napját jelölték pihenőnapul. A kormány országszerte felhívást intézett, hogy ezt a példát a többi iskolák és intézmények kövessék.

— **A minisztertanács elé kerül az aradi szobrok ügye.** Bucurestiből jelentik: A Curantul írja a következőket: Barabás Béla dr. magyarpárti képviselő interveniált Vlad Aurel kultuszminiszternél, hogy az aradi Kosuth Lajos és a 13 vértanu szobrát adják ki Magyarországnak. Vlad Aurel miniszter ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy ezzel a kérdéssel a minisztertanács fog érdemben foglalkozni és csak azután történik meg a döntés, hogy kiadja-e Románia a szobrokat Magyarországnak.

— **Dr. Kell Lipót állapota.** Hirt adunk tegnap arról, hogy az egyik aradi szanatóriumban dr. Kell Lipót köztisztelőben álló aradi ügyvéden súlyos műtétet hajtottak végre és egyik lábát amputálták. Ma este érdeklődtünk a szanatóriumban a beteg állapota felől és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy tegnap óta nem állott be semmi változás. Kezelőorvosai biznak abban, hogy a beteg a tartós javulás útjára lép.

— **Egy felrobbant karbidlámpa megölt egy borbélynást.** Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap este az aradmegyei Padurani községben. Csordás Péter 15 éves borbélyinas, aki Ulics Antal fodrászüzletében volt alkalmazásban, este meg akarta gyújtani a karbidlámpát. A lámpa azonban eddig ismeretlen körülmények között felrobbant és a fiatal inasgyermek élettelenül terült el a földön. A szerencsétlenségről azonnal értesítették a csendőrséget, ahol megindították a vizsgálatot és ma reggel telefonon jezentették az aradi ügyészségen a borbélyinas tragédiáját. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta, egyben utasította a csendőrséget, hogy széleskörű nyomozást folytasson le és állapítsa meg, hogy nem-e terhel valakit felelősség Csordás Péter haláláért.

— **Dr. Cook ezuttal peroleummal eselt.** Londontól jelentik: Cook doktort, aki azt állította, hogy ő fedezte fel az Északi Sarkot, ami annak idején nagy szenzációt keltett, különösen mikor a „felfedezés” valótlansága kiderült, most petroleumcsalás miatt börtönre ítélték. Felmentése iránti kérelmét visszautasították.

— **Az öregkor frissesége az életmódtól és táplálkozástól függ.** Jól emészthető, nagy tápértékkel bíró, kellemes erősítő tápszer az öregkorban is az OVOMALTINE.

— **Megkezdik a Ferenc-tér kövezését.** A város Interimár bizottsága ma a Mihai Viteazul (Ferenc)-tér kövezésének ügyét tárgyalta. Muresan János városi főmérnök beszámolt arról, hogy a kövezés holnap megkezdődik. A város egyelőre csak három méteres sávot kövez ki, hogy azon elhelyezzék a plácot.

Ujabb fordulat a benzinkutak ügyében.

A város vezetősége ajánlattevésre szólítja fel a benzinkutakra reflektálókat. — Ismét egy hiányos intézkedés.

(Arad, április 3.) Az Aradi Közlöny részletesen foglalkozott azokkal az eseményekkel, amelyek a benzinkutak bérheadása körül történtek s rámutatott arra, hogy módot kell adni mindenkinek az ajánlattételre. miután ilyképen ér el nagy jóvedelmet a város. Az Interimár-bizottság múlt ülésén elhalasztotta az ügy tárgyalását, illetve a benzinkutak koncesszióinak a jelentkezők között való felosztását. Ma fordulat történt az ügyben, amennyiben a város vezetősége elfogadta a — kizárólag a város érdekeit szem előtt tartó — álláspontunkat és módot nyújt mindenkinek arra, hogy ajánlatát megtegye.

Aradváros vezetősége ugyanis a sajtó útján felszólítja magazokat, akik benzinkut-koncesszióra reflektálnak, nyujtsák be ajánlatukat — lehetőleg még ezen a héten — dr. Velcsó Géza helyettes Interimár-bizottsági elnökhöz. A koncessziót öt évre adják és a minimális bér, amit ajánlani lehet, a pénzügyi bi-

zottság által megállapított évi 10.000 lej. A város Interimár-bizottsága a hét végén szándékoszik dönteni a beérkezett ajánlatok felett.

A város vezetőségének ez az intézkedése sajnos, ismét magán viseli a félmunka jellegét. A hirdetmény, illetve felszólítás, amely így a sajtó útján kerül a nyilvánosság elé, nem említi meg például azt sem, hogy hány kutró van szó és az egyes kutak a város mely pontján fekszenek. Mert tudott dolog az, hogy a benzinkutak értéke aszerint változik, hogy a város milyen részében vannak elhelyezve. Más értéke van annak a benzinkutnak, amely a Főtéren működik és más az értéke annak, amely valahol a külvárosban nyer elhelyezést. Félő ennél fogva, hogy az akciónak nem lesz meg a kellő eredménye, mert hiszen az ajánlattevők ebből a felhívásból nem sok tájékozódást szerezhetnek arra vonatkozólag, hogy esetleges vállalkozásuk milyen eredménnyel járhat.

Jön! BIRO LAJOS világhírű színműve Jön!

A SÁRGA LILIOM

Főszerepben:

BILLIE DOVE

AZ APOLLOBA

Főszerepben:

CLIVE BROOK

— **Halálozás.** K e m é n y Szeréna hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 5-ikén, pénteken délelőtt 11 órakor lesz a temető halottasházából.

— **A kutyusnak nem kell vízium...**

Mintegy két héttel ezelőtt történt, hogy egy Josaszeli földbirtokos Magyarországon járt, ahol nagyon megtetszett neki egy kis kutya. Amikor hazajött Aradonogyébe, magával hozta a kis állatot is. Alig érkezett meg hazá, másnap nyoma veszett a kutyának. Hiába keresték, hiába kutatták fel az egész környéket, a kedves állatot sehoh sem találták. Tegnap azonban levél érkezett Magyarországról. A kutya volt gazdája értesítette a josaszeli földbirtokost, hogy az elveszett okos állat megkerült: a kitünő szimattal megáldott kutya minden kiséro utlevél és vízium nélkül gyalogosan visszaszökött Békésmegyében lakó volt gazdájához és nem kevesebb, mint 200 kilométert tett meg alig három nap alatt. Szentanuk mesélik, hogy az okos állat, amelyen eröt vett a honvágy, a vasúti sínek mentén indult el Békésmegye felé s három napi gyaloglás, illetve pordon: kutyagolás után vidám ugatással futott be régi gazdája portájára.

— **Elütötte az autó.** Budapestről jelentik: Ma este 7 órakor a Károly-körut 9. szám előtt egy arra száguldó autó elütötte Dán Gabriella 18 éves leányt. A szerencsétlenül jártat a mentők a Rókus-kórházba akarták szállítani, azonban a leány súlyos sérüléssel következtében utközben meghalt.

Torokgyulladásról, influenzától mentesül, ha rendszeresen szopogat Anacot-pasztillát. — Egy phlola ára 37 lej.

Az orvostudomány mai álláspontja szerint
gyógyíthatatlan betegek gyógyítását

vállalja a cégra létesült

Diätätikai Szanatorium.

Felvilágosítást nyújt **Dr. Fajör Miklós**

Carol, jud. Salaj.

Ugyanitt rendelhető meg „Üzenet a gyógyíthatatlan betegeknek” a könyv is. Ára 60 Lei.

— **Leégett a brüsszeli Moulin Rouge mulató.** Brüsszelből jelentik: Nagy tüzvész pusztított a brüsszeli Moulin Rouge mulatóban és a fényes helyiség a lángok martaléka lett. Oltás közben egy tűzoltó életveszélyesen megsebesült.

— **Kéjgyilkosság az országúton.** Zágrábból jelentik: A zágráb-kaproncai országút mellett lévő Sesztve község közelében ma egy közeli vasúti órház öre egy meztelen nőt talált haldokló állapotban. Az illető Ilcs Jása, a közeli Toporovác község kocsmárosnöje, aki az éjszakát fiatalemberek társaságában töltötte, majd reggel részeg fővel indult hazafelé. Az asszony még élt, mikor rátaláltak, de beszélni már nem tudott. Néhány percre azután, hogy a csendőrség megérkezett, kiszenvedett. Az asszony testén botütések és zuzások voltak és imen a csendőrségnek az a gyanúja, hogy kéjgyilkosság történt.

Mindenki élvezni fogja

AZ

„ELSŐ CSÓK”-ot

ANNY ONDRA-tól

AZ APOLLOBAN.

— **Holnap elkészül az új közlekedési szabályrendelet.** Holnap délután hat órakor ülés lesz az aradi városházán az új közlekedési szabályrendelet ügyében. Az ülésen, amelyen a rendőrség képviselői is résztvesznek, teljesen új szabályrendeletet dolgoznak ki, amely már április 15-iktől lép érvénybe.

— **Bélrenyhesség, a máj és az epeutak bántalmái, elzsírosodás és köszvény, gyomor- és bélműrut, a vastagbélfall kezdődő megbetegedés, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitünően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.**

— **Ujabb fagyhullám fenyeget.** Budapestről jelentik: Középeurópát ujabb fagyhullám fenyegeti. Németországban tizenhat óra hosszszat havazott egyfolytában és mindenütt erősen lehült a levegő. A meteorológusok jelentéssel szerint egész Középeurópában a hideg fokozódása várható. Bulgáriában nagy havazás volt és Szófia hó alatt áll.

— **Könyvleptési ocsóságok Kernoínél.**

RÁDIÓ.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

Csütörtök, április 4.

Bécs 12. Délelőtti zene. 17. Délutáni hangverseny. 18.30. Zeneóra a gyermekek részére. 21.05. Magyar ária- és dalest. Közreműködik: Sztérynyi Malvin. 21.30. Vidám népénekes-est a lerchenfeldi „Rote Bretze“-ben. — Berlin 18. Szótakoztató zene. 21. Edm. Eysler „Der lachende Ehemann“ c. operettjének előadása. Ezt követőleg tánczene. — Bucuresti 18. Könnyű zene. 22. Kaufmann asszony dalestje. 22.30. Doleano zongoraművész nő hangversenye. 23.15. Shilton kamaraénekes hangversenye. 23.45. Zenekari hangverseny. — Brünn 13.30. Déli hangverseny. 17.45. Részletek Puccini Pillangó kisasszony, Tosca és Bolshének c. operákból. 20.30. A cseh filharmonikusok szimfónikus hangversenyének közvetítése Prágából. — Frankfurt 13.30. Gramofonzene. 17.35. Délutáni hangverseny. 21.15. Wiggelaar-kvartett hangversenye. 22. O. Strauss: Der tapiere Soldat operettjének előadása. — Leipzig 13. Gramofonzene. 17.30. Délutáni hangverseny. 21. Opera-est. — 2. L. O. London 12. Gramofonzene. 13. Ellinora Hoggarth (szoprán) és Bertram Newstead (bariton) hangversenye. 14. Gramofonhangverseny. 16. Egyházi dalok. 17. Kennedy Mc. Kerma (tenor) hangversenye, zenekari kísérettel. 19.55. Schumann-zongora-hangverseny. 20.45. Sinclair Logan (bariton) hangversenye. 21. Megan Thomas (szoprán) és a szimfónikus zenekar hangversenye. 22.15. Zenekari hangverseny. 23.20. Tánczene. — Milánó 12.15. Gramofonzene. 14.30. Déli hangverseny. 17.30. Szótakoztató zene. 18.20. Gyermekkarének. 21.30. G. Verdi Lusja Miller című operájának közvetítése. — München 13.55. Déli hangverseny. 18.30. Szótakoztató zene. 21. Tanítónekkar hangversenye. — Nápoly 18. O. di Napoli (szoprán) hangversenye. 21.32. Ujsághirek. 22.02. Valverde: La Gran Via című operettjének közvetítése. — Prága 13.30. Déli hangverseny. 17.30. Délutáni hangverseny. 20.30. A cseh filharmonikusok szimfónikus hangversenye, hegedűszóla: Talmányi Emil 23.20. Gramofonzene. — Róma 14. Rádió-trió. 21.45. Szimfónikus hangverseny. — Zágráb 14.15. Gramofonzene. 18.10. Hangverseny-közvetítés az Európamoziból. 20.30. Szimfónikus hangverseny közvetítése Prágából. 22.45. Könnyű zene. — Zürich 13.32. Gramofonzene. 16. A házi zenekar hangversenye. 17. Hangversenyközvetítés a Carlton Elite Hotelből 18.55. Gramofonzene. 21. Esti hangverseny. Közreműködik: Paulina Treichler és Theo Bachmann énekesek. — Budapest 10.15. A rádió házitriójának hangversenye. 1. Kockert: Marche Royale. 2. Schmalstrich: Fantázia. 3. Petrás: Die Königsneid, keringő. 4. Beethoven: Török induló. 5. Chopin: Polonaise és Nocturne. 6. Delibes: Hegedűszóla a „Sylvia“-ból. 7. Mozart: Don Juan, megnyitó. 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13. Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05. Zongorahangverseny. 1. Csajkovszky: Az évszakok. 2. Chopin: Prelüdök. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 14. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.30. Hírek, élelmiszerárak. 17. Rádió Szabad Egyetem. 1. Régi magyar szerzők műveiből zongorázik: dr. Kerntler Jenő, a Zeneművészeti Főiskola tanára. 2. Wurga Kálmán m. kir. ornitológus előadása: Az okszerű madárvédelem jelentősége. 3. Régi magyar szerzők műveiből zongorázik: dr. Kerntler Jenő, a Zeneművészeti Főiskola tanára. 4. Dr. Szepessy Mihály ügyvéd előadása: Az egyenesadokról. Közben cca 16.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 18.10. A m. kir. földművelésügyi miniszterium rádióelőadássorozata. Dr. Gnoth Gy. Eudre állatorvosi főiskolai ny. rendk. tanár: A háziállatok ujjain hiányos gondozás miatt keletkező hibák és kóros elváltozások. 18.40. Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. Teleki Sándor magyar nótákat énekel. 19.40. Gyorsírási tanfolyam. (Dr. Szlabey G.) 20.15. Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 21. Előadás a Studióból. 1. Bevezető beszédet mond Versász Károly dr. v. b. t. t. 2. Harsányi Kálmán verseiből mond el néhányat Harsányi Gizi. 3. Páter Benedek, drámai miniatűr 2 változásban. Írta: Harsányi Kálmán. Rendező: Hegedűs Tibor, a Vígyszínház rendezője. Személyek: Páter Benedek,

Rövidesen a parlament elé kerül az új banktörvény

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A pénzügyminiszter még ebben az ülésszakban a parlament elé szándékszik terjeszteni az új banktörvényjavaslatot. Erre vonatkozólag ki fogják kérni a legnagyobb bankok igazga-

tóinak véleményét és meghívják az ankéta az erdélyi bankszindikátust is. A tervezet egyik legfontosabb pontja az, hogy a bankvezetőség minden tagja felelősséggel tartozik a bank pénzéért és hogy a hirdetett alaptőkét teljes egészében fedezni kell.

dominikánus könyvmásoló mester — Gál Gyula, Marco Altavante, Mátyás király udvari képirója és könyvmásoló mestere — Onódy Ákos, Blandius, könyvmásoló mester — Köpeczy Boóc Lajos, Francesco di Chierico, könyvmásoló mester — Gabányi László, Boldizsár, dominikánus fráter — Lőrinczy Zoltán, Első tanítvány Páter Benedek műhelyében — Somody Kálmán, Második tanítvány Páter Benedek műhelyében — Major Tamás, — Történelm Budavárban 1486. 22. Magyar kamarazene-est. Bevezetőt mond és az előadásra kerülő műveket ismerteti Papp Viktor, a rádió zenei tanácsosa. Közreműködik: Zsolt Nándor, a Zeneművészeti Főiskola tanára (I. hegedű); Gábrriel Ferenc, a Zenem. Főisk. tanára (II. hegedű); Temesváry János, a m. kir. Operaház tagja (brácsa); Zsámboky Miklós (gordonka) és Hegyi Ernő, a Zeneművészeti Főiskola tanára (zongora.) 1. Szendy Árpád: C-dur vonósnégyes (Zsolt-Gábrriel-Temesváry-Zsámboky.) 2. Buttykay Ákos: A-moll szonáta (Zsolt-Hegyi.) 3. Szabados Béla: D-moll vonósnégyes (első előadás, kézirat): Zsolt-Gábrriel-Temesváry-Zsámboky. Utána cca 23.30. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, Majd: Rigó Janesi és cigányzenekarának hangversenye az Enke-kávéházból.

□ **Rádió két pohár sós vízben.** A rádiómérnökök minden igyekezetére arra irányul, hogy a készülékeket egyszerűsítsék. Aki visszaemlékszik az öt-hat esztendővel ezelőtti fargalomba hozott készülékekre, azok tudják, hogy annak szerkezete, a sok csavar, erősítő, gyengítő, beállító felszerelésével, annyira komplikált volt, hogy kezelése külön tanulmányt igényelt. Ma már annyira egyszerű minden készülék, hogy kezelését tíz percen belül bárki megtanulhatja. Ezzel a leegyszerűsítéssel azonban nem elégedtek meg az örökösen kutató amatőrök. Ujabbban egy olyan dologgal kísérleteznek, amely ha valóban beválik, szenzációt fog jelenteni a rádió-találmányok terén. Egy osztrák amatőr kísérletezett először két pohár sós vízzel. Szerinte a két pohár vízben, amelyben konyhasót old fel, bekapcsolja az akkumulátort, az anódot, antennát, földvezetéket és a fejhallgatót és állítólag tisztán, érhetően jelentkeznek az állomások. A két pohár sós vízzel aradi amatőrök is kísérleteznek és azt mondják, hogy nagyszerű eredményeket érnek el. A rádiókészüléket helyettesítő két pohár sós vízzel még különféle hullámhosszakat is lehet fogni, aszerint, hogy mennyi a víznek a sótartalma.

□ **Rádió szerkesztői üzenet.** Felhívjuk a rádióamatőrök figyelmét, hogy minden rádióra vonatkozó szakkérdésre, ebben a rovatban hetenként válaszolunk. A leveleket hetenként szombat estig kérjük az Aradi Közlöny szerkesztőségébe juttatni.

□ **Állandó akkumulátor töltő.** A szenvedélyes rádió-amatőrök legkellemetlenebb napja, amikor az elerőltenedett akkumulátor töltésre szorul Ujabb találmányok közé tartozik az akkumulátortöltő, amelynek segítségével háziilag lehet megtölteni az akkumulátorokat, így a rádióvevényeket, csupán egyetlen éjszaka kell nélkülözni. Azonban ez az egy éjszaka is hosszú volt azoknak, akik minden szabadidejüket a működő rádió mellett szeretik eltölteni. Most egy újabb találmányt hoztak forgalomba a németországi gyárak az akkumulátor töltése terén, amelynek segítségével az akkumulátort a rádió működése közben tölteni lehet. A legutóbbi rádiókiállításon mutatták be ezt a töltőkészüléket, amelynek élettartama, szakértők véleménye szerint, kifogyhatatlan.

Nagy munkanélkülizavargás Prágában

Prágából jelentik: A múlt héten a Pravu Liduban, a cseh szociálisták lapjában cikk jelent meg, amely szerint a csehországi munkanélküliek könnyedén elhelyezkedhetnek Németországban. Ezt a cikket néhány felvidéki lap is átvette és onnan tömegesen indultak el a munkanélküliek Prága felé, hogy a szükséges vizum birtokában utazzanak tovább. Prágában megtudták, hogy a Pravu Lidu híre nem fedti a valóságot.

A munkástömeg az éjjeli menedékhelyen akart elhelyezkedni, de a menhely igazgatósága csak 600 munkást tudott befogadni, míg ezer munkás az utcán maradt. Ezek megtámadták az épületet, amelynek kapuit elzárták előlük. A künnrekedt munkások egyre fenyegetőbb magatartást tanúsítottak és a kivonult rendőrség nem tudott rendet teremteni.

A tömeg az internacionált kezdte énekelni és a gummibotokat, kardokat használó rendőrség ellen köveket zúdítottak. Csak az éjjelutáni órákban tudták a rendőrséget fokozatosan annyira megerősíteni, hogy a tömeget szétverték és annak néhány tagját a rendőrségben előállították. A szétszéledő munkásság a prágai munkásokkal megnövekedve, egyes külvárosokba szorult, ahol ismét csoportokba verődve, harcot kezdtek a rendőrséggel. Prága izgatott éjszakát élt át, mert a csatározások a reggeli órákig egyre megújultak és csak reggel lehetett a tüntetést teljesen elfojtani.

Etikett — 300 évvel ezelőtt

Mi volt az illem a bécsi császári udvarnál?

Köztudomású, hogy a háború előtt a legszigorubb etikett a madridi és a bécsi udvarban uralkodott. Az osztrák főnemesség is híres volt kifogástalan viselkedéséről. Hogy a bécsi udvarnak ez a dicsérete bajosan állhatta volna meg a helyét háromszáz évvel ezelőtt, a harmincéves háború elavult viszonyai között, arra jellemző a bécsi udvarmesterei hivatal 1624-ből származó rendelete, a melyet a minap halászott ki egy levéltári kutató. A rendelet a következő szabályokat írja elő a császári asztalhoz hívott vendégek részére.

— Mint ahogy ő császári és királyi felsége többször kegyeskedik tisztákat is meghívni asztalához, kénytelen vagyok azokat az urakat, akik még nem csiszolódtak meg eléggé, a következőkre figyelmeztetni:

1. Az udvarban tiszta csizmában, fehérneműben kell megjelenni.
2. Az asztalnál nem szabad hintázni a széken s nem szabad a lábakat messze kinyújtani.
3. A vendégek ne igyanak minden falat után, hanem csak az egyes fogások között nyuljanak korsókhoz, amelyeket minden egyes alkalommal csak félig ürítsenek ki. Ivás előtt azonban minden vendég tisztára törölje meg a bajuszát és a száját.
4. A felhordott tálakba senki se nyúljon bele pusztá kézzel s a lerágott csontokat senki se merészelje a székek mögé vagy az asztal alá dobni.
5. Fogait senki se piszkálja az ujjával, az orrát senki a szalvétába ne törölje. Különösen szigorúan tilos a tányérba köpni.
6. Végül tartózkodjanak a vendégek a túlsok ivástól, nehogy bárki is leessen a székről, vagy asztalbontás után ne tudjon a termekben egyenesen járni.

Az érdekes rendeletet, amely csemegéje lehet a kulturhistórikusoknak, egy olvashatatlan aláírású báró és tábori kapitány írta alá.

Az aradi népkonyhák beszüntették működésüket.

Negyvenöt ezer adag ebédet osztottak ki eddig a munkanélkülieknek.

Vihar a népkonyha alkalmazottak díjazása körül.

(Arad április 3.) A húsvéti ünnepek elmúltával az aradi népkonyhák is befejezték működésüket. Az interimár-bizottság mal ítélen Kovacsévics Jenő dr., a népkonyhák vezetője beszámolt arról, hogy a két népkonyha fenntartása 608.964 lejbe került. Működésük alatt 44.914 adag ételt szolgáltatottak ki, úgy, hogy az étel 13.55 lejbe került adagonként. Az elszámolás felolvasása után Kovacsévics dr. azt javasolta, hogy azoknak, akik a népkonyhák-nál dolgoztak, külön pénzjutalmat adjanak. A kérdés körül váratlanul nagy vihar keletkezett.

Cosma Demeter dr. élesen szembeállított kedett az indítvánnyal és kijelentette, hogy a népkonyha alkalmazottjait nem a városnak, hanem a munkanélkülieknek dolgoztak. Ezért nem jár nekik fizetés. Botlóc Elek dr. és Teo-

dorescu Constantin, majd Grigorovici István dr. Cosma dr. indítványa ellen szólaltak fel és kifejtették, hogy azoknak, akik a népkonyhák-nál dolgoztak, fizetést kell adni. Az interimár-bizottság végül személyenként napi tíz lejt szavazott meg.

Cosma dr. (fehértük): Kérem jegyzőkönyv-be venni a tiltakozásomat.

Botlóc dr.: Eddig egyetértésben dolgoztunk. Kérem a tag urat, a harmonikus együttműködés érdekében vonja vissza tiltakozását.

Cosma dr.: Ragaszkodom a jegyzőkönyv-bevételhez.

A vitába Velleiu Emil dr. is belszól, majd végül Lutai Cornel dr. lecsengeti a heves vitát s kihirdeti a határozatot, amely megadja a népkonyha személyzetének a javasolt fizetést.

KÖZGAZDASÁG.

Rosszak a terméskilátások.

Négyzázmillió lej vetőmagbeszerzési segély a gazdák részére.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A kormány elhatározta, hogy sürgősen 400 millió lejt utal ki a gazdáknak vetőmagvak beszerzésére, mert az idei terméskilátások annyira rosszak és ha azon-

nal nem fognak hozzá, hogy minden talpalatnyl helyet bevessenek, akkor annak igen szomorú következményei lesznek. A gyors segélyt a legtröklebb földön belül kiosztják.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR IS, ZÁRLATKOR IS, 3.090 A LEJ.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. Devizák: Páris 657.50, Berlin 39.90, London 316, Newyork 167.82, Mikánó 881, Zürich 32.34, Bécs 23.65, Prága 4.98.50, Budapest 29.25, Varsó 19.10, Valuták: Márka 39.90, frank 6.61, lira 8.85, dollár 166 és háromnegyed, osztrák schilling 23.70, magyar korona 29.35, cseh szlovák korona 4.95.

= A város terményüzlete. Ma tartották meg a város gazdasági hivatalában a nyilvános árlejtést a város tulajdonát képező négy

vaggon buza eladására és a városi gazdaság részére szükséges két vagon kukorica és két vagon zab vásárlására. A legelőnyösebb ajánlatot a Kardos és Gammér cég tette, amely két alternatívát állított fel. A négy vagon buzáért hajlandóan nyilatkozott megadni a város részére szükséges négy vagon terményt és 20.000 lejt ajánlott fel még készpénzben. Ha a csere nem megfelelő, a tengerit 765, a zabot 700 lejért ajánlotta méterműzsaaként. Az ajánlat ügyében ma határozott az interimár bizottság, amely kimondotta, hogy a város nem adja el a búzát, amelynek ára emelkedő tendenciát mutat, ellenben a tengerit és zabot megveszi az ajánlott áron.

Mulatság.

(-) Műsoros est Gurahoncon. Gurahonc zsidó ifjusága április 1-én fényesen sikerült, műsorral egybekötött táncestélyt rendezett a Zeisler-vendéglő összes termőiben. A kiltűnően összeállított műsorból kiltűnt a két egyfelvonásos bohózat, amelynek szereplői: Hönig Margit, Roth Lenke, Waldner Manyi, Zeisler Bözsi, Trutrer Ernő, Waldner Imre, Hüb-schmann Nándor, Grausz István és Hönig Hugó voltak. — Sok tapsot kapott Roth Lenke román táncá és Havas Irén balett táncá. Hönig Margit szavalatával nagy sikert aratott, Trutrer Ernő monológia igen tetszett. Úgyesen konferált Havas Sándor. A műsor után következett a szépségverseny, az első Salamon Böske Körösbányáról, aki feltűnően hasonlít Miss Európára, Simon Böskére. A második díjat Havas Irén gurahonci úrlány nyerte. A kiltűnő műsoros estélyért teljes elismerés illeti a rendezőket és a közreműködő szereplőket.

* Működvelő előadás Soborsinban. A soborsini működvelők húsvét másodnapján a soborsini román kat. templom kifestési költségei javára „Az utolsó Verebély-lányt” ezt a kiltűnő operettet adták elő. A központi szálló terme zsufolással megtelt helybéli és vidéki közönséggel, amely hatalmas tapsvihárokban és szűmmi nem akaró óvációkban részesítette a szereplőket, akiknek teljesítménye jóval túlhaladta a működvelői színvonalukat. A hölgyek koalittjával szintén szenzációk keltettek. Nellyt, Tóth Mancikát, ez a bájos úrlány meglepő rutinnal kredtálta s énekszámait viharos tetszést arattak. Jalgóczy István Dorozsmay képviselő szerepét igen jól látta el. Neidenbuch Ferenc szerepe az est fénypontja volt. A közönség nyílt eminen több ízben megtapsolta s lámpák elé hívta ezt a kiváló színészi tehetséggel megáldott működvelőt. A többi szereplők:

Jalgóczy Sándor, Nagy Gusztáv, Kovács György, Jalgóczy Kálmán, Kalka Jenő, Szé- bent József, Jalgóczy Ilonka, Szabó Gyuláné, Varró Károlyné és Nagy Ica játékkukkal nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. A táncos görkők: Ural Irma, Nagy Ica, Keipp Miel, Ural Karolin, Lajos Mancsi, Jalgóczy Jolán, Keipp Irén, Jalgóczy Irma, Meszki Elvira és Vukovics Fiametta bájos táncokkal és foalettjétkkel zajos tetszést arattak. A darabot Binder Lajos nagy szakavatottsággal rendezte és az ének és táncdarabokat is ő tanította be. A zongorakíséretet Tanay Jenő látta el. A működvelők április 7-én a Verebély-lányt Fa-cseten megismétlik.

És a vakok látni fognak...

Bécsi mérnök szenzációs találmánya.

(Bécs, április 3.) A mérnökegyesület felolvasó ülésén Josef Gärtlgruber mérnök szenzációs felfedezéséről tett jelentést. A mérnök ismertette felfedezését, amelynek segítségével a vakokat látókká tudja tenni. A készülék a fényingereket elektromos hullámokká változtatja majd ismét visszaalakítja fényregecskékké ezek ebben a minőségben mokaá változtatja, majd ismét visszaalakítja fényregecskékké s ezek ebben a minőségben tehát azoknál a vakoknál lesz különös fontossága, akiknek látóidegük ép s vakáguk nem ennek megtámadottságára vezethető vissza. Érdekes, hogy a készülék konstruálásán orvosok is hosszabb ideje kísérleteznek s annak végleges formában való elkészítése most mégis egy mérnöknek sikerült. A kísérleti bemutatás sikerrel járt, ennek ellenére az osztrák főváros orvosai körében bizonyos fenntartásokkal fogadják a mérnök felfedezéséről szóló hírt.

Rádió!

Saját érdekében mielőtt Rádiót vesz, hallgassa meg a lipcsei vásár slágerét a „Schaub” hálózati és szárazselemez készülékeket. Vezetőképviselet: Weisk & Co. Arad, Str. Eminescu 14. — Képviselet keresztetik.

Véres szerelmi dráma Rozsnyón.

Rozsnyóról jelentik: A városban szerelmi dráma játszódott le. Sedvi Károly hadnagy és titkos menyasszonya Heller Henrietta öngyilkosságot követtek el. A fiatalokat szerelmük fűzte össze, de a szülők a házasságot ellenozték. A leány a húsvéti vakációra érkezett haza és mielőtt a várost elhagyta volna, elment a hadnagy lakására, ahol a hadnagy szolgálati revolverével előbb a leányt, azután saját magát halálosan megsebesítette. Mindketten rövidesen kiszemvedtek. Az öngyilkos pár levelet hagyott hátra a leány szüleinek címezve. A levél tartalma még ismeretlen.

Alkotmányreform Monacóban

Monacóból jelentik: Az uralkodó és a nemzeti tanács volt tagjai között, mint megír-tuk, megegyezés jött létre, hogy a közszegta-nácsai választásokat június elseje előtt megtartják. A nemzeti tanács megválasztására szintén rövidesen sor kerül. Az alkotmányt francia jogtudósok utasításai szerint, a megváltozott viszonyok alapján dolgozzák ki. A közjavakat elkülönítették a magánjavaktól és az állampolgársági névjegyzékbe hivatalból mindenkit felvesszük. Végül monacóiakból álló bizottságot szerveznek, melynek az lenne a rendeltetése, hogy bonyolultabb kérdésekben tanácsot szolgáljon a fejedelmeknek. Előrelátható, hogy a megegyezés következtében a fejedelemségben megszűnik a hónapok óta tapasztalt izgalom.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF.

NYILTER.

E rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett drága halottunk

Morócz Tusika

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, szíven mondunk leghálásabb köszönetet.

A gyászoló:
Morócz család.

1927

A Piața Avram Iancu (Szabadság-ter) es Str. Banatului (Asztalos Sándor-uca) sarkánál, a hetipiác legelőnkebb helyen

bolthelyiség,

azonnalra kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

